

บทที่ 3

สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนา อาชีวศึกษาทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาอาชีวศึกษาทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เป็นการวิจัยและพัฒนาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการพัฒนาระบบการเรียนรู้อยู่บนพื้นฐานที่เชื่อมั่นว่าอาชีวศึกษาทางหลวงชนบทรวมทั้งผู้เกี่ยวข้องมีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาถ้าได้รับการส่งเสริมอย่างเหมาะสมโดยแบ่งหัวข้อการศึกษา ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. คำถามการวิจัย
2. วัตถุประสงค์การวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สภาพปัจจุบันของอาชีวศึกษาทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี
5. ปัญหาและความต้องการพัฒนาอาชีวศึกษาทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

คำถามการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 1 มุ่งแสวงหาคำตอบสำหรับคำถามวิจัยที่สำคัญ 2 คำถาม คือ

1. สภาพปัจจุบันของอาชีวศึกษาทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในปัจจุบันเป็นอย่างไร
2. ปัญหาและความต้องการพัฒนาอาชีวศึกษาทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี คืออะไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 1 นี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของอาชีวศึกษาทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการพัฒนาอาชีวศึกษาทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. กรอบการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัคร ทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ได้ศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การกำกับดูแลทางหลวง
- 1.2 การบำรุงรักษาทางหลวง
- 1.3 การความปลอดภัย
- 1.4 การประชาสัมพันธ์

2. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1 นี้เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ได้แก่

2.1 ผู้ที่มีส่วนสำคัญที่จะศึกษาเพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี คือ อาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง จำนวน 35 คน

2.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี รวมจำนวน 10 คน ประกอบด้วย

- 2.2.1 ทางหลวงชนบทจังหวัดลพบุรี จำนวน 1 คน
- 2.2.2 หัวหน้าส่วนบูรณะ จำนวน 1 คน
- 2.2.3 หัวหน้ากลุ่มพัฒนาและบำรุงรักษา 1 คน
- 2.2.4 กำนัน 1 คน
- 2.2.5 ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 4 คน
- 2.2.6 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน
- 2.2.7 ผู้เชี่ยวชาญด้านอาสาสมัครทางหลวงชนบท จำนวน 1 คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในระยะที่ 1 นี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม

จังหวัดลพบุรี และจัดประชุมกลุ่มเฉพาะ (focus group discussion) โดยเชิญผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มาประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งเป็นการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ข้อมูลไปพร้อมกันด้วยโดยมีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

3.1 แบบสัมภาษณ์ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้การสัมภาษณ์ตามที สุภางค์ จันทวานิช (2547, หน้า 77-78) เสนอไว้ คือ การสัมภาษณ์แบบมีจุดความสนใจเฉพาะ (focus interview) หรือการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (indepth interview) โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์เอง ซึ่งการสัมภาษณ์ผู้วิจัยกำหนดประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้าให้เป็นไปตามกรอบการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย (ดังรายละเอียดที่ปรากฏในภาคผนวก ก) ก่อนสัมภาษณ์ได้นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) และในช่วงสัมภาษณ์พยายามปรับความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าสู่ประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ เมื่อเห็นว่าผู้ถูกสัมภาษณ์พูดนอกเรื่องหรือนอกเหนือจากประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์และพยายามโยงเข้าประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ ซึ่งการสัมภาษณ์ใช้การสนทนาพูดคุยและแทรกเนื้อหาตามประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์ เป็นช่วงๆ และเนื่องจากผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานในสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดลพบุรี ในตำแหน่งนายช่างโยธา 6 ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่กำกับ ติดตามและประเมินผลตามข้อเสนอการปฏิบัติราชการของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดลพบุรี จึงคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ คือ ทางหลวงชนบทจังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา ทำให้เกิดความสะดวกสามารถลดความแปลกแยกระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้สัมภาษณ์ได้เป็นอย่างมาก ส่วนการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนอย่างสำคัญ คือ อาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง จำนวน 5 คน ซึ่งมีภารกิจหน้าที่การงานส่วนตัว จึงได้นัดหมายในช่วงเย็นซึ่งเป็นช่วงที่ภารกิจเบาบางลง การสัมภาษณ์ในการวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการในช่วงเดือนเมษายน พ.ศ. 2550 ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี

3.2 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการจากอาสาสมัครทางหลวงชนบทภายในตำบลโคกสูง (ดังรายละเอียดที่ปรากฏในภาคผนวก ก) จำนวน 35 คน ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมตามกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครทางหลวงชนบท
- ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นของอาสาสมัครทางหลวงชนบท
- ส่วนที่ 4 การปฏิบัติงานของอาสาสมัครทางหลวงชนบท
- ส่วนที่ 5 ปัญหาและความต้องการในการพัฒนา

ผู้วิจัยได้สร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยดำเนินการดังนี้

3.2.1 ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัคร

3.2.2 ศึกษาเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากตำรา เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัคร

3.2.3 สร้างแบบสอบถาม

3.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และแก้ไข ปรับปรุง จนได้ข้อคำถามที่ถูกต้องเหมาะสมครอบคลุมเนื้อหาที่จะวัด ตามกรอบการวิจัยแล้วจึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 การประชุมกลุ่มเฉพาะ (focus group discussion) เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลที่นิยมใช้กันมากวิธีหนึ่งในการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในการวิจัยตามที่ พันธุ์ทิพย์ รามสูต (2545, หน้า 48-49) ได้สรุปว่า การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในลักษณะของการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างอิสระและกว้างขวางในกลุ่มคนที่ร่วมวงสนทนา ผู้ถูกเลือกโดยนักวิจัยจะเป็นผู้ที่มีภูมิหลัง ความสนใจ มีความรู้ในเนื้อหาสาระของเรื่องที่จะสนทนาอย่างดีพอ กลุ่มหนึ่งๆ ไม่ควรมีคนร่วมสนทนาเกิน 10 คน เป็นอย่างมาก การสนทนากลุ่มจะทำให้ได้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิด จิตใจ พฤติกรรมของมนุษย์ในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เขาอยู่ การเก็บข้อมูลวิธีนี้ต้องสร้างแนวทางการสนทนา โดยจำแนกเป็นหัวข้อจัดลำดับและผูกเรื่องราวเป็นขั้นตอนเป็นลำดับความคิด ในบรรยากาศที่เหมาะสม เจียบสงบ อากาศถ่ายเทดี นั่งสบาย ไม่มีกลิ่น และเสียงรบกวน มีนักวิจัยที่จะร่วมในการสนทนาประกอบด้วย ผู้นำและกำกับการณ์สนทนา ตลอดจนผู้จดบันทึก ทำหน้าที่ย่อการสนทนาของกลุ่ม จัดการเกี่ยวกับงานเทคนิค เช่น อัดเสียง ถ่ายรูป ผู้วิจัยได้ทำการประชุมกลุ่มเฉพาะขึ้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ตั้งแต่เวลา 16.30-18.30 น. ณ ศูนย์วัฒนธรรมไทยเบ็ง ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง รวมทั้งเป็นการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับรู้ข้อมูลที่เป็นสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ไปพร้อมกันด้วย แล้วสรุปเป็นสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ดังนี้

3.3.1 ผู้ที่มีส่วนสำคัญ ประกอบด้วย ตัวแทนอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จำนวน 5 คน

3.3.2 ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

1) ทางหลวงชนบทจังหวัดลพบุรี หัวหน้าส่วนบูรณะและหัวหน้ากลุ่มพัฒนาและบำรุงรักษา รวมจำนวน 3 คน

2) กำหนดตำบลโคกสูง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลโคกสูง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสูง รวมจำนวน 3 คน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาผู้วิจัยได้เข้าไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ระหว่างวันที่ 7-14 พฤษภาคม พ.ศ.2550 ประสานงานแนะนำตัวรวมทั้งสอบถามข้อมูลกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสูง และผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่3 ตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

4.2 ระหว่างวันที่ 1-15 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ศึกษาบริบทตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี และศึกษาการดำเนินงานของอาสาสมัครทางหลวงชนบท ซึ่งประสานงานกับหัวหน้ากลุ่มพัฒนาและบำรุงรักษาที่ 1 สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดลพบุรี

4.3 ระหว่างวันที่ 25-30 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 แจกแบบสอบถาม แก่อาสาสมัครทางหลวงชนบทตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี พร้อมเก็บข้อมูลแบบสอบถามในวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2550

4.4. นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

5. การตรวจสอบข้อมูล

เมื่อได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ที่ใช้ประกอบกันดังรายละเอียดข้างต้นแล้วผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง โดยการตรวจสอบสามเส้า (triangulation) ด้านข้อมูล (data triangulation) ซึ่งตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูล เวลา สถานที่ และบุคคลที่แตกต่างกันต้องได้ข้อมูลตรงกัน และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (methodological triangulation) ซึ่งตรวจสอบข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธีในเรื่องเดียวกันด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การสอบถาม การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มเฉพาะเพื่อทบทวน ยืนยัน และปรับแก้ข้อมูลให้ตรงกับปัญหาและความต้องการได้อย่างถูกต้อง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาจากการตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติบรรยาย (descriptive statistic) ดังนี้

6.1.1 แบบสอบถามอาสาสมัครทางหลวงชนบท แบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ และการเข้ารับการฝึกอบรมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง และการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลแบบความเรียงประกอบตาราง

ส่วนที่ 2 ศึกษาความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครทางหลวงชนบท ด้านการกำกับดูแลทางหลวง ด้านการบำรุงรักษาทางหลวง ด้านความปลอดภัย และด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นคำถามที่ให้เลือก 3 คำตอบ คือ ใช่ ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงและหาค่าร้อยละ เหนือในการพิจารณาจากร้อยละของผู้ที่ตอบถูก ดังนี้

จำนวนผู้ตอบถูก	ระดับความรู้
มากกว่าร้อยละ 80	มาก
ร้อยละ 50 – 79	ปานกลาง
ต่ำกว่าร้อยละ 50	น้อย

ส่วนที่ 3 ศึกษาความคิดเห็นของอาสาสมัครทางหลวงชนบท ที่ครอบคลุมความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของอาสาสมัครทางหลวงชนบทด้านการกำกับดูแลทางหลวง ด้านการบำรุงรักษาทางหลวง ด้านความปลอดภัย และด้านการประชาสัมพันธ์ แล้วนำคำตอบที่เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้

ข้อความทางบวก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง เห็นด้วยระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง เห็นด้วยระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง เห็นด้วยระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง เห็นด้วยระดับต่ำ
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง เห็นด้วยระดับต่ำมาก

ส่วนที่ 4 ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครทางหลวงชนบท ด้านการกำกับดูแลทางหลวง ด้านการบำรุงรักษาทางหลวง ด้านความปลอดภัย และด้านการประชาสัมพันธ์แล้วนำข้อมูลระดับปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยการปฏิบัติเป็นประจำ เกือบทุกครั้ง เป็นบางครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลย วิเคราะห์ด้วยการแจกแจง และหาค่าร้อยละ

ส่วนที่ 5 ปัญหาและความต้องการในการพัฒนา เป็นคำถามแบบปลายเปิด วิเคราะห์โดยการแบ่งกลุ่มของคำตอบแล้วนำมาสรุปในแต่ละด้าน

6.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (qualitative analysis) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก การศึกษาเอกสาร การประชุมกลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้ตรวจสอบแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แบบสร้างข้อสรุปโดยการจำแนกชนิดข้อมูล (typological analysis) ตามกรอบการวิจัยที่ได้เสนอไว้ คือ จำแนกข้อมูลที่วิเคราะห์ตามความเหมาะสม ใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้วิจัยประกอบกับคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา โดยจำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ เริ่มจากข้อมูลชนิดง่าย ๆ ที่ไม่สลับซับซ้อนก่อนแล้วพิจารณาความสัมพันธ์ของข้อมูล อธิบายถึงความสัมพันธ์และสาเหตุของปรากฏการณ์ ยึดกรอบการวิจัยเป็นหลักแล้วทำการสรุปข้อมูล

สภาพปัจจุบันของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

สภาพปัจจุบันของอาสาสมัครทางหลวงชนบทตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 5 ประเด็น คือ ข้อมูลทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครทางหลวงชนบท ความคิดเห็นของอาสาสมัครทางหลวงชนบท การปฏิบัติของอาสาสมัครทางหลวงชนบท และปัญหาและความต้องการการพัฒนา ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครทางหลวงชนบท

ในการศึกษาสภาพปัจจุบันของอาสาสมัครทางหลวงชนบท โดยการเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนอย่างสำคัญในการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในครั้งนี้ จำนวน 35 คน พบว่า อาสาสมัครที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 85.7 ร้อยละ 57.1 มีอายุในช่วง 41 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.9 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 74.3 มีสถานภาพสมรสคู่ และร้อยละ 57.1 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ดังปรากฏตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของอาสาสมัครจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน (n=35)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	30	85.7
หญิง	5	14.3
2. อายุ		
18 – 25 ปี	1	2.9
26 – 30 ปี	4	11.4
31 – 35 ปี	3	8.6
36 – 40 ปี	6	17.1
41 ปีขึ้นไป	21	60.0
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	29	82.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	11.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย	1	2.9
การศึกษานอกโรงเรียน	1	2.9

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน (n=35)	ร้อยละ
4.สถานภาพการสมรส		
โสด	5	14.3
สมรส	26	74.3
หม้าย/หย่าร้าง	4	11.4
5.อาชีพ		
ทำไร่	4	11.5
ทำนา	9	25.7
เลี้ยงสัตว์	2	5.7
รับจ้างทั่วไป	20	57.1
6.ประสบการณ์เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับอาสาสมัครทางหลวงชนบท		
ไม่เคย	32	91.4
เคย 1-2 ครั้ง	3	8.6

2. ความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครทางหลวงชนบท

ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี เกี่ยวกับความรู้ของอาสาสมัครทางหลวงชนบทพบว่า อาสาสมัครทางหลวงชนบทส่วนใหญ่ร้อยละ 77.1 ไม่รู้ว่า การรुक้า หมายถึง การปลูกสร้างติดตั้ง แขว่น วาง หรือกองสิ่งใดเข้ามาในเขตทางหลวง ร้อยละ 82.9 ไม่รู้ว่า การทำลาย หมายถึง การทำให้หาย การซ่อนเร้น เคลื่อนย้าย และรื้อถอนไหล่ทาง ผิวทาง ป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร หลักกิโลเมตร หลักเขต ตลอดจนสัญญาณไฟต่างๆ ในขณะที่อาสาสมัครทางหลวงชนบทบางส่วน ร้อยละ 34.3 ไม่รู้ว่าอัตราค่าธรรมเนียมของรถบรรทุกที่จะวิ่งบนทางหลวงต้องไม่เกิน 25 ดัน แต่อย่างไรก็ตามมีผู้ตอบถูกต้องร้อยละ 80 มีเพียงบางส่วน ร้อยละ 20 ไม่รู้ว่าการบำรุงรักษาทาง คือ การปะซ่อม หลุมบ่อ ผิวทางไหล่ทาง ดูแลรักษาป้าย ตัดแต่งต้นไม้ และหญาสองข้างทางตลอดจนท่อและรางระบายน้ำ ร้อยละ 68.6 ไม่รู้ว่าความเสียหายของทางหลวงเกิดจากการเสื่อมสภาพ การบรรทุกน้ำหนักของยวดยานและภัยธรรมชาติ ร้อยละ 74.3 ไม่รู้ว่า เมื่อพบเห็นทางหลวงชำรุดเสียหายสามารถแจ้งไปยังทางหลวงชนบท ร้อยละ 22.9 ไม่รู้ว่า สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง เครื่องหมายนำทาง เครื่องหมายบนผิวทาง เส้นจราจร ป้ายต่างๆ สัญญาณไฟ ไฟฟ้าแสงสว่าง ไฟกระพริบ ราวกันอันตราย ทางเท้า อุโมงค์ และสะพาน ร้อยละ 25.7 ไม่รู้ว่าสาเหตุของปัญหาอุบัติเหตุจราจรเกิดจากคน ยานพาหนะ ถนน หรือสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 25.7 ไม่รู้ว่าแนวทางที่ทำให้เกิดความปลอดภัย คือ

การทำถนนให้ได้มาตรฐาน รณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนและการบังคับใช้กฎหมาย ร้อยละ 54.3 ไม่รู้ว่าอาสาสมัครทางหลวงชนบท คือ ผู้ที่สอดส่องดูแลทรัพย์สินบนทางหลวงและแจ้งข่าวสารมายังทางหลวงชนบทเมื่อเกิดปัญหาชำรุดเสียหาย ร้อยละ 71.4 ไม่รู้ว่าอาสาสมัครทางหลวงชนบท เป็นตัวแทนประชาชนนำข้อมูลข่าวสารความต้องการของประชาชนมายังทางหลวงชนบทจังหวัดและก็ยังมีย้อยละ 77.1 ไม่รู้ว่าอาสาสมัครทางหลวงชนบทสามารถนำข้อมูลข่าวสารของทางหลวงชนบทที่เป็นประโยชน์ไปเผยแพร่แก่ชุมชนได้ ดังปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่/บทบาทของอาสาสมัครทางหลวงชนบท

ข้อความ	จำนวนผู้ตอบ	ระดับความรู้
	ถูกต้อง (ร้อยละ)	
1. การรुकกล้า หมายถึง การปลูก สร้าง ดัดคั้ง แขนววาง หรือกองสิ่งใดเข้ามาในเขตทางหลวง	8(22.9)	น้อย
2. การทำลาย หมายถึง การทำให้หาย การชอนแรันเคลื่อนย้าย และรื้อถอนไหล่ทาง ผิวทาง ป้ายจราจร เครื่องหมายจราจร หลักกิโล หลักเขต ตลอดจนสัญญาณไฟต่างๆ	6(17.1)	น้อย
3. อัตราการบรรทุกของรถบรรทุกที่จะวิ่งบนทางหลวงต้องไม่เกิน 25 ตัน	23(65.7)	ปานกลาง
4. การบำรุงรักษาทาง คือ การปะซ่อม หลุมบ่อ ผิวทางไหล่ทาง ดูแลรักษาป้าย ดัดแต่งต้นไม้และหญ้าสองข้างทางตลอดจนท่อ และราวระบายน้ำ	28(80.0)	สูง
5. ความเสียหายของทางหลวงเกิดจากการเสื่อมสภาพการบรรทุกน้ำหนักของยวดยานและภัยธรรมชาติ	11(31.4)	น้อย
6. เมื่อพบเห็นทางหลวงชำรุดเสียหาย ท่านสามารถแจ้งไปยังทางหลวงชนบทจังหวัด	9(25.7)	น้อย
7. สิ่งอำนวยความสะดวกภัย หมายถึง เครื่องหมายนำทาง เครื่องหมายบนผิวทาง เส้นจราจร ป้ายต่างๆ สัญญาณไฟไฟฟ้าแสงสว่าง ไฟกระพริบ ราวกันอันตราย ทางเท้า อุโมงค์และสะพาน	27(77.1)	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวนผู้ตอบ ถูกต้อง (ร้อยละ)	ระดับความรู้
8. สาเหตุของปัญหาอุบัติเหตุจราจรเกิดจากคน ยานพาหนะ ถนนหรือสิ่งแวดล้อม	26(74.3)	ปานกลาง
9. แนวทางที่ทำให้เกิดความปลอดภัย คือ การทำถนน ให้ได้มาตรฐาน รณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชน และ การบังคับใช้กฎหมาย	26(74.3)	ปานกลาง
10. อาสาสมัครทางหลวงชนบท คือ ผู้ที่สอดส่องดูแล ทรัพย์สินบนทางหลวงและแจ้งข่าวสารมายังทางหลวง ชนบทจังหวัด เมื่อเกิดปัญหาชั่วคราว เสียหาย	16(45.7)	น้อย
11. อาสาสมัครทางหลวงชนบทเป็นตัวแทนประชาชน นำข้อมูลข่าวสารความต้องการของประชาชนมายัง ทางหลวงชนบทจังหวัด	10(28.6)	น้อย
12.อาสาสมัครทางหลวงชนบท สามารถนำข้อมูล ข่าวสารของทางหลวงชนบทที่เป็นประโยชน์ไป เผยแพร่แก่ชุมชนได้	8(22.9)	น้อย

โดยสรุปสภาพปัจจุบันของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ได้จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มเฉพาะเพื่อพิจารณาและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลพบว่า อาสาสมัครทางหลวงชนบทขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ บทบาทของตนทั้งด้านกำกับดูแลทางหลวง ด้านการบำรุงรักษาทางหลวง ด้านความปลอดภัย และด้านการประชาสัมพันธ์

3. ความคิดเห็นของอาสาสมัครทางหลวงชนบท

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความคิดเห็นของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี มีดังนี้

3.1 เรื่องกฎหมายและระเบียบพระราชบัญญัติทางหลวงเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เกี่ยวกับประชาชน อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับปานกลาง

3.2 ถนนทางหลวงชนบทอยู่ในความดูแลของกรมทางหลวงชนบท จึงไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยงานท้องถิ่นหรือประชาชน อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับปานกลาง

3.3 เมื่อทราบว่าจะมีการตั้งด่านตรวจจับน้ำหนักรถบรรทุกแล้ว จะรีบเข้าร่วมดำเนินการด้วย อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับสูง

3.4 ถนนที่ต้องซ่อมบ่อยๆ ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณของรัฐบาล อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับปานกลาง

3.5 การเป็นอาสาสมัครจะทำให้รัฐบาลเสี่ยงงบประมาณในการซ่อมบำรุงรักษาทางหลวงน้อยลง อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับสูง

3.6 สาเหตุสำคัญที่ทำให้ถนนชำรุดเสียหายเกิดจากการบรรทุกหนักเกินอัตราที่กำหนดไว้ อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับสูง

3.7 การมีเครื่องหมายนำทางป้ายจราจรและอุปกรณ์ต่างๆ ในสายทาง จะทำให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับสูง

3.8 ถนนที่ดีมีมาตรฐานจะสามารถลดการเกิดอุบัติเหตุบนถนนได้มาก อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับสูง

3.9 การเชื่อมทางเข้า-ออกโดยไม่ขออนุญาตอาจจะก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัย อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับสูง

3.10 อาสาสมัครทางหลวงชนบทสามารถเชื่อมโยงข่าวสารจากประชาชน มาสู่กรมทางหลวงชนบท อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับสูง

3.11 อาสาสมัครทางหลวงชนบทมีหน้าที่ขยายเครือข่ายให้มีผู้อาสา เข้ามาช่วยงานมากขึ้น อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับสูง

3.12 อาสาสมัครทางหลวงชนบทควรประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำชุมชนด้านต่างๆ เพราะการมีส่วนร่วมทำให้เกิดเป็นชุมชนเข้มแข็ง ทุกด้านในการพัฒนา อาสาสมัครทางหลวงชนบทเห็นด้วยระดับสูง รายละเอียดดังปรากฏใน ตาราง 3

ตาราง 3 ความคิดเห็นของอาสาสมัครทางหลวงชนบท

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
1.เรื่องกฎหมาย และระเบียบ พระราชบัญญัติ ทางหลวง เป็น เรื่องของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่เกี่ยวกับ ประชาชน	3 (8.6)	12 (34.3)	13 (37.1)	5 (14.3)	2 (5.7)	3.29	1.05	ปานกลาง
2.ถนนทางหลวง ชนบท อยู่ใน ความดูแล ของ กรมทางหลวง ชนบท จึงไม่ใช่ หน้าที่ของ หน่วยงาน ท้องถิ่น หรือ ประชาชน	2 (5.7)	10 (28.6)	13 (37.1)	8 (22.9)	2 (5.7)	3.09	1.04	ปานกลาง
3.เมื่อทราบว่า จะมีการตั้งด่าน ตรวจจับน้ำหนัก รถบรรทุก ท่าน จะรีบเข้ามาร่วม ดำเนินการด้วย ทันที	4 (11.4)	15 (43)	14 (40)	1 (2.8)	1 (2.8)	3.57	0.85	สูง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
4.ถนนที่ต้องซ่อม บ่อยๆ ทำให้ สิ้นเปลือง งบประมาณ ของรัฐบาล	7 (20)	11 (31.4)	8 (22.9)	9 (25.7)	-	3.49	1.07	ปานกลาง
5.การเป็น อาสาสมัครของ ท่านจะทำให้ รัฐบาล เสีย งบประมาณในการ ซ่อมบำรุงรักษา ทางหลวง น้อยลง	6 (17.1)	11 (31.4)	17 (48.6)	1 (2.9)	-	3.63	0.81	สูง
6.สาเหตุสำคัญที่ ทำให้ถนนชำรุด เสียหาย เกิดจาก การบรรทุกหนัก เกินอัตรา ที่ กำหนดไว้	11 (31.4)	12 (34.3)	10 (28.6)	-	2 (5.7)	3.86	1.06	สูง
7.การมี เครื่องหมาย นำทาง บ้ายจราจร และอุปกรณ์ต่างๆ ในสายทางจะทำให้ เกิดความปลอดภัย ต่อชีวิต และ ทรัพย์สิน มากขึ้น	13 (37.1)	17 (48.6)	4 (11.4)	1 (2.9)	-	4.20	0.72	สูง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
8.ถนนที่ดี มี มาตรฐาน จะ สามารถลดการ เกิดอุบัติเหตุ บนถนนได้มาก	13 (37.1)	15 (42.9)	6 (17.1)	1 (2.9)	-	4.06	0.91	สูง
9.การเชื่อมต่อทาง เข้า-ออก โดย ไม่ขออนุญาต อาจจะก่อให้เกิดความไม่ ปลอดภัย	4 (11.4)	13 (37.2)	16 (45.7)	2 (5.7)	-	3.54	0.78	สูง
10.อาสาสมัคร ทางหลวง ชนบท สามารถ เชื่อมโยง ข่าวสารจาก ประชาชนมาสู่ กรมทางหลวง ชนบท	8 (22.9)	14 (40)	13 (37.2)	-	-	3.86	0.77	สูง
11.อาสาสมัคร ทางหลวง ชนบท มีหน้าที่ ขยายเครือข่าย ให้มีผู้อาสา เข้ามาช่วยงาน มากขึ้น	4 (11.4)	12 (34.3)	19 (54.3)	-	-	3.57	0.70	สูง

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น (ร้อยละ)					\bar{X}	S.D.	ความหมาย
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง			
12.อาสาสมัคร ทางหลวง ชนบท ควร ประสานงานกับ หน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำ ชุมชนต่างๆ เพราะการ มีส่วนร่วมทำให้ เกิดเป็นชุมชน เข้มแข็งทุกด้าน ในการพัฒนา	12 (34.3)	19 (54.3)	4 (11.4)	-	-	4.29	0.62	สูง

สรุปสภาพปัจจุบันของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ได้จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มเฉพาะ เพื่อพิจารณาและยืนยันความถูกต้อง ของข้อมูลพบว่า อาสาสมัครทางหลวงชนบทส่วนใหญ่มีความคิดเห็นระดับปานกลาง ในเรื่องกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับทางหลวง ซึ่งเป็นการกำกับดูแลทางหลวง ส่วนในเรื่องการบำรุงรักษาทางหลวง การอำนวยความสะดวก และการประชาสัมพันธ์ ตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครทางหลวงชนบทนั้น มีระดับความคิดเห็นที่สูง

4. การปฏิบัติของอาสาสมัครทางหลวงชนบท

4.1 การกำกับดูแลทางหลวง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครทางหลวงชนบท ด้านการกำกับดูแลทางหลวง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า ร้อยละ 100 ไม่เคยร่วมปฏิบัติการตั้งด่านตรวจรถบรรทุกเกินกำหนดเลย ร้อยละ 97.1 ไม่เคยแจ้งหรือรายงานต่อทางหลวงชนบท เมื่อพบว่ามีรถบรรทุกพิกัดหรือสินค้าอื่นๆ เกินอัตรา มีเพียง ร้อยละ 2.9 ที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ร้อยละ 91.4 ไม่เคยแจ้งเจ้าของหรือเจ้าหน้าที่

ของทางหลวงชนบทมาจัดการ เมื่อพบว่ามิดันไม้หรือสิ่งกีดขวางยื่นล้ำเข้ามาในเขตทางหลวง มีเพียงร้อยละ 8.6 ที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ดังปรากฏตามตาราง 4

ตาราง 4 การปฏิบัติด้านการกำกับดูแลทางหลวง

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ (ร้อยละ)			
	เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
1.เมื่อมีการตั้งด่านตรวจรถบรรทุกทุกหน้าหนักเกินกำหนด ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่	-	-	-	100
2.เมื่อท่านพบว่า มีการบรรทุกพืชไร่หรือสินค้าอื่นๆ เกินอัตรา ท่านได้แจ้งหรือรายงานไปยังทางหลวงชนบทจังหวัด	-	-	2.9	97.1
3.เมื่อท่านพบเห็นว่า มีต้นไม้หรือสิ่งกีดขวางที่ยื่นล้ำเข้ามาในเขตทางหลวง ท่านได้แจ้งให้เจ้าของหรือเจ้าหน้าที่ของทางหลวงชนบท มาจัดการ เพื่อไม่ให้บดบังการมองเห็น	-	-	8.6	91.4

สรุปสภาพปัจจุบันของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ได้จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มเฉพาะเพื่อพิจารณาและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลด้านการกำกับดูแลทางหลวงพบว่า อาสาสมัครทางหลวงชนบท ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ปฏิบัติในด้านการกำกับดูแลทางหลวง

4.2 การบำรุงรักษาทางหลวง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครทางหลวงชนบทด้านการบำรุงรักษาทางหลวง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า มีเพียงร้อยละ 5.7 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในขณะที่ร้อยละ 94.3 ไม่เคยปฏิบัติเลย เมื่อมีเจ้าหน้าที่จากทางหลวงชนบทมาซ่อมทางหรือตัดแต่งต้นไม้ข้างทาง มีเพียงร้อยละ 2.9 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในขณะที่ร้อยละ 97.1 ไม่เคยปฏิบัติเลย เมื่อพบเห็นการรื้อถอน ทำลาย หรืออุปกรณ์ต่างๆ บนทางหลวงเสียหายแล้วแจ้งไปยังทางหลวงชนบทจังหวัด ดังปรากฏตามตาราง 5

ตาราง 5 การปฏิบัติด้านการบำรุงรักษาทางหลวง

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ (ร้อยละ)			
	เป็นประจำ	เกือบ ทุกครั้ง	เป็น บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติ เลย
1.เมื่อมีเจ้าหน้าที่จากทางหลวงชนบทมาซ่อมทางหรือตัดแต่งต้นไม้ข้างทาง ท่านได้เข้าร่วมปฏิบัติ	-	-	2 (5.7)	33 (94.3)
2.เมื่อท่านพบเห็นผิวทางชำรุดเสียหาย เป็นหลุมบ่อ ท่านได้แจ้งไปยังทางหลวงชนบทจังหวัด	-	-	1 (2.9)	34 (97.1)
3.เมื่อท่านพบเห็นการรื้อถอน ทำลายหรืออุปกรณ์ต่างๆ บนทางหลวงเสียหาย ท่านได้แจ้งไปยังทางหลวงชนบทจังหวัด	-	-	1 (2.9)	34 (97.1)

สรุปสภาพปัจจุบันของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโลกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ได้จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มเฉพาะเพื่อพิจารณายืนยันความถูกต้องของข้อมูลด้านการบำรุงรักษาทางหลวง ปรากฏว่าอาสาสมัครทางหลวงชนบทส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติตามบทบาทภารกิจด้านการบำรุงรักษาทางหลวง

4.3 ความปลอดภัย ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครทางหลวงชนบท ด้านความปลอดภัย ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า มีเพียงร้อยละ 2.9 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในขณะที่ร้อยละ 97.1 ไม่เคยปฏิบัติเลย เมื่อทราบว่าเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรบนทางหลวงแล้วแจ้งไปยังทางหลวงชนบทจังหวัด ร้อยละ 100 ไม่เคยปฏิบัติเลย เมื่อพบจุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยๆ ควรมีสสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์ควบคุมการจราจรแล้วแจ้งไปยังทางหลวงชนบทจังหวัด มีเพียงร้อยละ 2.9 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในขณะที่ร้อยละ 97.1 ไม่เคยปฏิบัติเลย เมื่อมีเจ้าหน้าที่จากทางหลวงชนบท มาสำรวจตรวจสอบความปลอดภัยทางถนน ดังปรากฏตามตาราง 6

ตาราง 6 การปฏิบัติด้านความปลอดภัย

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ (ร้อยละ)			
	เป็นประจำ	เกือบทุกครั้ง	เป็นบางครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย
1.เมื่อพบว่าเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรบนทางหลวง ท่านได้แจ้งไปยังทางหลวงชนบทจังหวัด	-	-	2 (5.7)	33 (94.3)
2.เมื่อพบว่า จุดที่เกิดอุบัติเหตุบ่อยๆ ควรมีสสิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์ควบคุมการจราจร และได้แจ้งไปยังทางหลวงชนบทจังหวัด	-	-	1 (2.9)	34 (97.1)
3.เมื่อมีเจ้าหน้าที่จากทางหลวงชนบทจังหวัดมา สํารวจตรวจสอบความปลอดภัยทางถนน ท่านได้เข้าร่วมสํารวจด้วย	-	-	1 (2.9)	34 (97.1)

สรุปสภาพการดำเนินงานของอาสาสมัครทางหลวงชนบท ในเขตตำบลโลกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ได้จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มเฉพาะ เพื่อพิจารณายืนยันความถูกต้องของข้อมูลด้านความปลอดภัยพบว่า อาสาสมัครทางหลวงชนบทส่วนมากไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทภารกิจด้านความปลอดภัย

4.4 การประชาสัมพันธ์ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครทางหลวงชนบท ด้านการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณพบว่า มีเพียงร้อยละ 8.6 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในขณะที่ร้อยละ 91.4 ไม่เคยเข้าร่วมประชุมรับฟังข่าวสารของทางหลวงชนบทเลย มีเพียงร้อยละ 2.9 ปฏิบัติเป็นประจำ ร้อยละ 11.4 ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ในขณะที่ร้อยละ 85.7 ไม่เคยเผยแพร่ข่าวสารของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดแก่เพื่อนบ้าน ประชาชนในท้องถิ่นเลย ร้อยละ 100 ไม่เคยประชุมพบปะกันเองในหมู่อาสาสมัครทางหลวงชนบทเลย ดังปรากฏตามตาราง 7

ตาราง 7 การปฏิบัติด้านการประชาสัมพันธ์

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ (ร้อยละ)			
	เป็นประจำ	เกือบ ทุกครั้ง	เป็น บางครั้ง	ไม่เคย ปฏิบัติเลย
1. ท่านได้เข้าร่วมประชุมรับฟังข่าวสาร ของทางหลวงชนบท	-	-	3 (8.6)	32 (91.4)
2. ท่านได้เผยแพร่ข่าวสารของสำนักงาน ทางหลวงชนบทจังหวัด แก่เพื่อนบ้าน ประชาชนในท้องถิ่นของท่าน	1 (2.9)	-	4 (11.4)	30 (85.7)
3. ท่านได้ประชุมพบปะกันเอง ในหมู่ อาสาสมัครทางหลวงชนบท	-	-	-	35 (100)

สรุปสภาพปัจจุบันงานของอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ที่ได้จากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มเฉพาะ เพื่อพิจารณายืนยันความถูกต้องของข้อมูลด้านการประชาสัมพันธ์พบว่า อาสาสมัครทางหลวงชนบท ส่วนมากไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทภารกิจด้านการประชาสัมพันธ์ ตลอดจนขาดการติดต่อประสานงานกันเอง และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดลพบุรี

ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

ปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาจากผู้ที่มีส่วนสำคัญและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบทในเขตตำบลโคกสูง อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยได้เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการใช้แบบสอบถาม และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มเฉพาะ (focus group discussion) ซึ่งได้ข้อมูลที่เป็นปัญหาและความต้องการ โดยได้วิเคราะห์เนื้อหาแบบสร้างข้อสรุปในด้านต่างๆ ตามกรอบการวิจัย ดังนี้

ตาราง 8 สรุปปัญหาและความต้องการการพัฒนาอาสาสมัครทางหลวงชนบท

ด้าน	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการการพัฒนา
1.การกำกับดูแลทางหลวง	การปฏิบัติของอาสาสมัครทางหลวงชนบทด้านการกำกับดูแลทางหลวง มีการแจ้งข่าวสารน้อยมาก และยังไม่มีการปฏิบัติกรร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบท	1.อาสาสมัครทางหลวงชนบท ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และตระหนักในเรื่องกฎหมาย ระเบียบพระราชบัญญัติ ที่จะกำกับดูแลทางหลวง 2.ขาดคู่มืออาสาสมัครทางหลวงชนบท ที่จะศึกษา และถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน 3.ขาดทักษะในการปฏิบัติด้านการกำกับดูแลทางหลวง 4.ขาดการประสานงานติดต่อปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัด และกรมทางหลวงชนบท 5.กลัวความไม่ปลอดภัยต่อชีวิต เมื่อมาปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบท	1.เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย ระเบียบและพระราชบัญญัติทางหลวงให้แก่อาสาสมัครทางหลวงชนบท 2.มีคู่มืออาสาสมัครทางหลวงชนบทไว้ศึกษาและถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน 3.เพิ่มทักษะการปฏิบัติด้านการกำกับดูแลทางหลวง 4.ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบท 5.เพิ่มความตระหนักเรื่องบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครทางหลวงชนบทที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวม

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้าน	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการการพัฒนา
2.การบำรุงรักษาทางหลวง	การปฏิบัติของอาสาสมัครทางหลวงชนบทด้านการบำรุงรักษาทางหลวงมีการแจ้งข่าวสารและการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบทย่อยมาก	1.อาสาสมัครทางหลวงชนบท ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่อง การบำรุงรักษาทางหลวง 2.ขาดคู่มือการบำรุงรักษาทางหลวงที่จะเป็นคู่มือสำหรับปฏิบัติ 3.ขาดทักษะในการปฏิบัติการซ่อมบำรุงรักษาทางหลวง 4.ขาดการประสานงานติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบท	1.เพิ่มพูนความรู้ เรื่องการบำรุงรักษาทางหลวง 2.มีคู่มือการบำรุงรักษาทางหลวงสำหรับปฏิบัติการ 3.เพิ่มทักษะการปฏิบัติด้านการบำรุงรักษาทางหลวง 4.ติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบท
3.ความปลอดภัย	การปฏิบัติของอาสาสมัครทางหลวงชนบท ด้านความปลอดภัย มีการแจ้งข่าวสารและการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบทย่อยมาก	1.อาสาสมัครทางหลวงชนบทขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดความตระหนักต่อความปลอดภัยบนทางหลวง 2.ขาดทักษะในการปฏิบัติด้านความปลอดภัย 3.ขาดการประสานงานกันเองและเจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวงชนบท	1.เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องความปลอดภัยบนทางหลวง 2.เพิ่มทักษะในการปฏิบัติด้านความปลอดภัย 3.แบ่งกลุ่มรับผิดชอบและประสานงานร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมทางหลวงชนบท

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้าน	สภาพปัจจุบัน	ปัญหา	ความต้องการการพัฒนา
4.การ ประชาสัมพันธ์	การปฏิบัติของ อาสาสมัคร ทางหลวงชนบท ด้านการ ประชาสัมพันธ์	1.อาสาสมัครทางหลวง ชนบท ขาดความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาท หน้าที่ ของอาสาสมัคร ด้านการประชาสัมพันธ์ 2.ขาดการประสานงาน กันเอง และเจ้าหน้าที่ ของกรมทางหลวง ชนบท	1.เพิ่มพูนความรู้ ด้านการ แจ้งข่าวสาร และการ ประชาสัมพันธ์ ให้หน่วยงาน 2.แบ่งกลุ่มรับผิดชอบ และ แบ่งกลุ่มประสานงานร่วมกับ เจ้าหน้าที่